

תזריע ב

ע"י גדולי ישראל^א (שהובאו כמ"פ בחסידות ו) אשר נתפשטו ברוב תפוצות ישראל^ב, ובפרט שאדה"צ כאן גופא מביא פירושם (אף שמפרש אח"כ באו"א), צ"ל ש(גם לדעת אדה"צ) יש מקום לפי זה במדו"ל אשה מזרעת תחלה כו' (דאל"כ לא הי' מביא פי' רושם כלל) — אלא שהפי' העיקרי ד"אשה מזרעת תחלה יולדת זכר" הוא "כפשוטו".

ב. ויובן זה בהקדים: זה ד"אשה מזרעת תחלה יולדת זכר" כו' משתלשל הוא (כמו כל עניני עוה"צ) מענינו ב"רוחניות: "איש ואשה" זהו, כביכול, הקב"ה וכנס"י, וכאשר האשה מזרעת תחלה, היינו שבתחלה קדמה אתעדל"ת מלמטה למעלה ואח"כ נמשכת אתע"דל"ע, אזי "יולדת זכר", היינו אהבה רבה בחי' מי לי בשמים ועמך לא חפצתי^א (משא"כ כאשר איש מזריע תחלה, היינו כשהתעוררות בנש"י נמשכת מבחי' אתעדל"ע בלי קדימת אתעדל"ת, אזי "יולדת נקבה", שהוא "קטנות האהבה — אהבה זוטא", ד"נשים י דעתן קלה"^ב)^א.

א. עה"פ "אשה כי תזריע וילדה זכר" ארו"ל^א: "אשה מזרעת תחלה יולדת זכר איש מזריע תחלה יולדת נקבה", ומביא אדה"צ^ב פי' "הפילסוף פים" ע"ז "לפי שאשה מזרעת תחלה הרי טיפת הזכר באה באחרונה ועילאה גבר משא"כ אם האיש מזריע תחלה כו'".

אמנם אדה"צ כותב על פי' זה ש"באמת הוא דוחק גדול בפי' לשון אשה מזרעת תחלה דמשמע שממנה דוקא בא הזרעת הזכר ולא ע"י שהזכר מזריע לבסוף כו'. ועוד דארו"ל ספ"ג דגדה גבי דינה כתיב^א בתו, בתו של יעקב וגבי השבטים כתיב^ב בני לאה כי אשה מזרעת תחלה כו' אי"כ משמע שמזרע האשה דוקא נולד הזכר (וכ"ה במד"ר תזריע ס"פ י"ד הזכר מן ה-אשה כו' ע"ש). ולכן מפרש "כפשוטו שאשה כי תזריע תלד היא ממש עי"ז זכר ולא כפי' הפילוסופים מחמת שזרע הזכר בא לבסוף כו'". עיי"ש.

והנה כיון שפי' הפילוסופים הובא

(1) גדה לא, סע"א. וש"נ.

(2) לקו"ת ריש פרשתנו. אוה"ת כאן: שיש עוד פי' ע"ד חכ' הטבע (מעין פילוסופים) — הובא בבחי' כאן — וגם הוא מבואר ע"פ דא"ת. ב) ביאור מרו"ל (גדה ע"א. א. תקו"ז תכ"א) דאשה מזרעת תחלה — הוא ע"י שמשא"כ עצמו כו', עבודתו (עד שמקבל שכר ע"ז) וגאמר ע"ז לעשות בניו זכרים. — ולכאורה זה ענין חדש (שנולד זכר — בתור שכר).

(3) בראשית מו, טו.

(4) רבינו בחיי פרשתנו עה"פ.
(5) ראה "היום יום" ו' שבט בשם אדה"צ. וכן הוא בס' שארית ישראל (להרה"צ כו' מוילנדיק) דרוש לסוכות "בשם הריב"ש".
(6) תהלים עג, כה.
(7) קדושין פ, ב (בנוגע לפס"ד). וש"נ.
(8) כ"ה בכ"מ^א. ולכאורה כצ"ל, שהרי "דעתן" ל' יחיד. אבל בכ"מ הגירסא "קלות".
(9) לקו"ת פרשתנו ד"ה שוש תשיש.

(*) וראה בד"ה שברש"י קדושין סט

אמנם אי"ז מספיק¹¹, שהרי סו"ס הולדת ה"זכר" אינה מצד האשה (את" עדל"ת) עצמה אלא מהאיש (אתעדל"ע). כי האתעדל"ת היא רק סיבה בלבד שתהי' האתעדל"ע מבחי' פנימיות ה' אור. אבל ההולדה היא מהאתעדל"ע, וכלשון הלכות שם "ועי"ז יולדת זכר שיערה עליו רוח ממרום כו" כנ"ל. והרי מדייק אדה"ז כמ"פ¹² בפי' (ה' פשוט ד) המרו"ל ש"מזרע האשה דוקא נולד הזכר" וכל' המדרש "הזכר מן האשה", וכפי שמסיים דלפי פירושו "לשון הפסוק ניהא כפשוטו שאשה כי תזריע תלד היא עי"ז ממש זכר".

ג. והנה דוגמת הפי' שבלקו"ת [אשר הולדת הזכר היא מהגילויי של- מעלה אלא שגילוי זה בא בסיבת קדי- מת האתעדל"ת] מפרש לכא' גם ב- אוה"ח הקדוש¹³ עה"פ וז"ל: "כנסת ישראל... נקראת אשה... אשה כי תז- ריע פי' הזרעת מצות ומעש"ט... וילדה זכר... היא בחי' עליונה מבחי' הנקבה... והודיע הכתוב כי אם כנסי תזריע ודאי שתוליד הדרגות עליונות והוא מאמר רז"ל עוצם הפלגת הפלאות אשר

והטעם לזה הוא, לפי שהאתעדל"ע הנמשכת מצ"ע בלי אתעדל"ת הוא "רק מבחי' חיצוניות האור והחיות שמאיר א"ס ב"ה"¹⁴, משא"כ כאשר האתעדל"ת קדמה תחלה "אזי נמשך האתעדל"ע מבחי' ומדרי' גבוה, מפנימית האור והחיות שמאיר א"ס ב"ה בכנס", ועי"ז יולדת זכר שיערה עליו רוח ממרום להיות האהבה בבחי' אהבה רבה כו"ס¹⁵.

ולכאורה: מכיון שהולדת האהבה שבבחי' "זכר" באה בפועל מן האת- ערותא דלעילא, וקדימת האתעדל"ת היא רק בכדי שתומשך אתעדל"ע זו מבחי' פנימיות האור, הרי נמצא לכא' שהולדת הזכר באה לא מזרע האשה (כנסי), כ"א מזרע האיש (אתערותא דלעילא שמהקב"ה), כשיטת הפילסוף פים, ואיך זה מתאים עם פי' אדה"ז דהולדת הזכר היא מזרע האשה עצמה?

והנה בפשטות יש לחלק דלפי' הפי- לסופים אין הולדת הזכר שייכת לה- אשה, אלא להאיש ד"עילאה גבר", משא"כ לפי הביאור בעבודת ה', הרי הולדת הזכר שהיא בחי' אהבה רבה הבאה מלמעלה, באה מצד אתערותא דלתתא שהיא היא המעוררת שיומשך מבחי' פנימיות האור, ועי"ז נולד בחי' אהבה רבה כנ"ל.

שה"ש ד"ה להבין ענין הטעם (כב, ב"ג). שרש מצות התפלה פ"מ (דמ"צ קלו, ב ואילך).

10) לקו"ת פרשתנו שם (כ, ב).

11) ראה אוה"ח פרשתנו (ח"ג) ע' תתיג: כשהנוקבא מזרעת תחלה נמשך יותר הספה מעצמיות המוחין מכשאישי מזריע תחלה. ולפי' אולי ה' מקום לומר ש"אשה מזרעת תחלה" הוא רק סיבה ל"יולדת זכר", אבל מהמבואר בלקו"ת פרשתנו (יט, ד) "שהרי השפעתה (של האשה) הוא מבחי' חסד דוקא, לכן יולדת זכר שהוא מחסד" מובן כמ"ש בפנים.

12) בתחלת הפרשה.

13) הובא ונתבאר באוה"ח פרשתנו (ח"ב) ע' תצא ואילך. (ח"ג) ע' תתט ואילך.

(שלא שלטו בזה כ"כ יד"ט). וק"ל.

בחינה ג' באתעדל"ע "והוא ג"כ האתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת דהיינו שאין אתעדל"ת מגעת שם כלל . . אלא שאעפ"כ אינה שורה ומתגלה אלא כשיש שלימות במעשה התחתונים ש"כבר נשפע עליהם אתעדל"ע שלפי"ע אתעדל"ת אזי שורה ומתגלה ג"כ האתעדל"ע שלמעלה מעלה מערך האתעדל"ת כלל".

ומסיים שם י"ג שג' בחינות אלו הן "קרוב" לענין ג' הזמנים דפסח ספה"ע ושבועות ד"פסח ה' בחי' דילוג וגילוי אתעדל"ע מעצמו . . ספה"ע הוא המ"שכת אתעדל"ע ע"י אתעדל"ת דזיכור נה"ב . . ואח"כ ביום החמישים הוא גילוי שער ה' שלמע' מאתעדל"ת, וזהו ביום השלישי בהיות הבקר . . וזהו ענין ביום השלישי יקימנו".

הרי מובן דהפי' שבאוה"ת והפי' שבלקו"ת הם פירושים שונים. לפי המבואר בלקו"ת — "יולדת זכר" היא בחי' אתעדל"ע הבאה ע"י אתעדל"ת הנמשכת בספה"ע; ואילו לפירוש ה"אוה"ת ש"יולדת זכר" קאי על הגאולה העתידה — הבחינה ד"זכר", שייכת לאתעדל"ע הג' י"ג בחי' "ביום השלישי" [בחה"ש י"ג ובעיקר לעתיד].

ד. העולה מכל הנ"ל, שבמרז"ל אשה מזרעת תחלה יולדת זכר" מצינו

יפליא ד' בביאת הגואל . . ויכוין להב' דיל בין הגאולה העתידה לגאולה ש"עבר' של מצרים שהיו ישראל ערום וערי' . . ואותה גאולה . . לא עמד כי נחרב הבית וגלו . . ואין טובה זו בבחי' זכר אבל הגאולה העתידה לצד שעכ"פ תהי' באמצעות זכות ישראל . . תהי' הגאולה בבחי' זכר י"ג ועמדה לנצח". והרי הגאולה העתידה תהי' מהקב"ה, ורק שתבוא בסיבת ו"באמ" צעות זכות ישראל" — דוגמת הפי' שבלקו"ת.

אמנם באמת ב' פי' אלו שבאוה"ת ושבלקו"ת הם ביאורים שונים. דהנה אי' בלקו"ת י"ג שבחי' האתעדל"ע ה' באה ע"י אתעדל"ת, עם היותה נעלית מבחי' האתעדל"ע הבאה מצד עצמה (שהאתעדל"ע שמצד עצמה היא מבחי' חיצוניות האור והבאה ע"י אתעדל"ת היא מבחי' פנימיות האור, כנ"ל). בכ"ז יש מעלה גם בהאתעדל"ע שמצ"ע על האתעדל"ע הבאה ע"י אתעדל"ת, שה' באה מלמעלה מצ"ע היא נמשכת מבחי' נעלית יותר, מבחי' כזו שאין אתעדל"ת מגעת שם, משא"כ האתעדל"ע הנמשכת ע"י קדימת האתעדל"ת, היא רק מבחי' כזו שהאתעדל"ת מגעת שם [אלא שיש בה מעלה, כי בבחי' זו עצמה היא מבחי' פנימיות כנ"ל, ולכן דוקא מצד זה יולדת זכר כנ"ל, משא"כ אתעדל"ע הא' אף שהיא מבחי' עליונה יותר, היא מבחי' חיצוניות].

ובהמשך הענין שם מבואר שיש

(16) כה, ג.
(17) ראה אוה"ת שם (ע' ע. תצה. ס"ע תתט) ש"יולדת זכר" (לפי פירוש זה) הוא המשכה מבחי' פנימיות עתיק.
(18) ראה גם אוה"ת פרשתנו (ע' עב) ש"יולדת זכר" קאי על הגילוי דחה"ש.

(14) ראה גם אוה"ת שם (ח"א) ע' ע, ש"יולדת זכר קאי על משיח".
(15) שה"ש כה, ד ואילך, וראה לקוטי לוי"צ לממרז"ל ס"ע קת ואילך.

שני פירושים ובשניהם, ביאורים סות-רים לכאור:

(א) במה ש"האשה מזרעת תחלה" (שאו יולדת זכר): אם ההולדה באה מזרע האשה, או שזרע האשה (את-עדל"ת) היא רק סיבה אשר האתעדל"ע תהי' מבחי' נעלית יותר.

(ב) בהבחינה ד"זכר" הנולד ע"י שה"אשה מזרעת תחלה": אם קאי על בחי' השייכת לנבראים, הגילוי הנמשך במ"ט ימי ספירה שהם מ"ט שערי בינה; או דקאי על בחי' שלמעלה משייכות לעולמות, גילוי שער הנו"ן שיתגלה בחגה"ש ובעיקר לע"ל.

וי"ל שב' ענינים אלו שייכים זל"ז: להביאור שהאתעדל"ת היא רק סיבה — עילוי בחי' ה"זכר" הוא רק מה שהוא מבחי' פנימיות, אבל יש לה ערך ושייכות לנבראים; אמנם כאשר כנס"י מתעלית למדרי' נעלית יותר, עד אשר ההולדה היא מזרע האשה — אזי "נולדת" מזה בחי' נעלית יותר, הפנימיות דבחי' שלמעלה משייכות לנבראים, וכדלקמן.

ה. ויובן כל זה בהקדים המעלה שבענין העבודה ("אשה מזרעת תחלה"), שא' הביאורים בזה הוא י' לפי שע"י העבודה דוקא נשלמת הכוונה ד"נתאוהו הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים" י'.

ופירוש הדבר: הכוונה ב"דירה ב-

תחתונים" היא י' ש"התחתונים" מצד ענינם הם יהיו דירה לו ית' י', ולכן צריך שה"דירה" תיעשה ע"י העבודה דנש"י המלוכשות בגופים, כי דוקא אז נעשים ה"תחתונים" דירה לו ית'. משא"כ אם ה"דירה" הייתה נעשית מצד הגילוי שמלמעלה הרי אז התחתונים עצמם, מצד ענינם הם, לא נעשו דירה לו ית' י'.

ומאחר ש"הדירה בתחתונים" צריכה ליעשות ע"י עבודה דוקא, מוכרח לומר, שגם גילויים הכי נעלים, גם בחי' האור שלמעלה משייכות לנבראים, שאין בכח האתעדל"ת להגיע לשם, נמשכות הן ע"י עבודה י', שהרי ידוע י' שפירוש דירה לו ית' היא

(21) ראה גם לקו"ש ח"ט ע' 63 ס"ד בפ' הכתוב "וראו כל בשר גוי" כי פי הוי' דיבר, ש"וראו כל בשר" יהי' לא (רק) מצד הגילוי דבחי' "פי הוי'" כי"א מצד הבשר גופא.

(22) ועיי' דוקא מתבטאת אמיתית הענין דאחדותו ית'. כי כל זמן שביטול הנבראים לאלקות הוא מצד שנרגש בהם אחדותו של הקב"ה ולא מצד הנבראים גופא, הרי אז — אף שהענין דאחדותו ית' נרגש בהנבראים, מ"מ, מכיון שהרגש זה אינו מצד הנבראים, הרי ענין הנבראים גופא הוא כעין סתירה לאחדותו ית'. משא"כ כשהביטול הוא מצד הנבראים גופא — בזה דוקא מתבטאת אמיתית הענין דאחדותו ית' (ראה לקו"ש ח"ד ע' 1335 (ובהערה). וראה גם לקמן הערה 25, וראה לקמן הערה 30).

(23) ראה גם לקו"ש ח"ד פ' תבא, שבאם הבחינה שלמעלה משייכות לנבראים (שהיא העיקר) לא היתה נמשכת ע"י עבודה — הרי זה "נהמא דכסופא".

(24) המשך תרס"ו בתחלתו (ס"ע ג).

(19) ראה ד"ה תקעו תרס"ו (בהמשך תרס"ו).

(20) תנחומא נשא סז.

לשם, ואילו בחי' העליונה יותר נמ"כ
שכה בדרך מתנה מלמעלה?

ו. והביאור בזה:

עוה"ז התחתון הוא "מלא קליפות
וס"א שהן נגד ה' ממש" ²⁷. שמוז מובן,
שעשיית הדירה בתחתונים היא [לא
רק גילוי ההעלם שבעוה"ז, היינו ש'
נאמר כי ע"י העבודה דתומ"צ מגלים
את הטוב שבעוה"ז ועי"ז הוא נעשה
דירה לו ית' — שהרי אין זה מספיק
כלל, כיון שעוה"ז הוא מלא (היינו
שהוא "כלי" ל)קליפות כנ"ל, כי אם]
בדרך התחדשות בעוה"ז ²⁸.

ומכיון שכה ההתחדשות הוא בעצ'
מותו ית' ²⁹, ע"ד וכמו שהוא לבדו
בכחו ויכלתו לחדש יש מאין ³⁰ — מובן,
דזה שישאל עושים דירה בתחתונים
(בדרך התחדשות), הוא לפי ישראל
וקוב"ה כולא חד, ולכן יש בהם כח
העצמות ³¹ [אלא שכה זה כפי שהוא

דירה לעצמותו ³². ואם נאמר שהנמשך
ע"י העבודה היא רק בחי' שאתעדל"ת
מגעת לשם, ואילו המשכת הבחינה
שלמעלה מזה היא רק בדרך מתנה
— יצא מזה, שכל ענין העבודה הוא
רק הכנה וסיבה לה"דירה", ואילו
הדירה עצמה נעשית ע"י הגילוי מ'
למעלה, ומכיון שהדירה צריכה להי'
עשות ע"י עבודה — מוכרת, שהעבודה
גם ממשכת הענינים שהאתעדל"ת אין
בכחה להגיע לשם, עד להמשכת ה'
עצמות.

וכן מוכח גם מהמבואר בתניא ³³
שהגילויים דלעתיד תלויים "במעשינו
ועבודתנו כו' כי הגורם שכר המצוה
היא המצוה בעצמה כי בעשייתה מ'
שיך כו'". ומכיון שהגילויים דלעתיד
הם הבחינה ד"ביום השלישי יקימנו",
הרי מובן, שגם המשכת וגילוי בחינה
זו נעשה ע"י עבודה.

ולכא' אינו מובן: איך זה מתאים
עם המובא לעיל מלקו"ת שע"י העבודה
נמשך רק מבחי' שאתעדל"ת מגעת

ד"ה תקעו שם קרוב לסופו (ס"ע שנה),
ובכ"מ.

25) ושני ענינים אלו — "דירה" [היינו
לעצמותו], ו"בתחתונים" [היינו שהתחתונים
יהיו דירה לו ית' מצד ענין התחתונים
גופא] — הם תלויים זבי", כי כל בחי'
גילוי מכיון שהוא מוגדר בגדר "אור", הרי
מציאות ה"תחתונים" [שבהם "חשך כפול
ומכופל" (תניא פל"ו)] היא הפכו. ובכדי
שגם התחתונים יהיו דירה לו ית', הוא
דוקא עי"ז שהם נעשים דירה לעצמותו ית',
שהוא כל יכול ונושא הפכים (ראה לקו"ש
שבהערה 22).

26) רפ"ו.

27) תניא פל"ו.

28) ראה בכ"ז בארוכה לקו"ש ח"ו ע'
22 ואילך ובהנסמן שם.

28*) עדמשי"נ: אין כל חדש תחת השמש
(קהלת א, ט). וראה אוה"ת בראשית ע'
20, תתרט. ובכ"מ.

29) אגה"ק סימן כ (קל, ב) והטעם ע"ז
מפני ש"אינו עלול מאיוה עילה שקדמה לו
ח"ו ולכן הוא לבדו כו' — והרי כל
חידוש אמתי — אין לו עילה כו'.

30) ועד"ז הוא גם בנוגע להעולם, ש'
בכדי שהעולם [מצד ענינו גופא] ייעשה
דירה לו ית', הוא ע"י שמתגלה כח העצמות
שבו, מה שאמיתית מציאותו של יש הגברא
הוא יש האמיתי — ראה ביאווה"ז בשלח
ד"ה כגונא דלעילא קרוב לסופו (מג, ג
ואילך). ובכ"מ. ובד"ה ולקחתם לכם תרסיא

בסגנון אחר : ענין זה שהאתעדל"ת מגעת רק עד בחי' השייכת לנבראים, הוא מצד ענין הנבראים, אתערותא דלתתא

[וזהו שמבואר בלקו"ת, שבחי' את-עדל"ע הג' היא בדרך מתנה — כי "אתעדל"ת" כמו שהיא בבחי' "תתא" [הנבדל מ"עילא"], אינה מגיעה רק עד שרש הנבראים, והבחינות שלמעלה מזה, המשכתן היא רק בדרך מתנה].

אבל מצד כח העצמות שבישראל, המתגלה ע"י עבודתם בבירור וזיכוך עוה"ז החומרי — גם המשכת הבחי' שלמעלה משייכות לעולמות, ועד ל- המשכת העצמות, היא מצד עבודתם גופא, דמכיון שע"י עבודתם בבירור העולם מתגלה כח העצמות שבהם, הרי ע"ז גופא נעשה העולם דירה לו ית', לו לעצמותו.

ז. והנה אע"פ שעשיית הדירה היא מצד כח העצמות שיש בישראל, מ"מ היות כי הכוונה דדירה בתחתונים היא שהתחתונים יתפכו לדירה לו ית' מצד ענינם הם, לכן מוכרח שעשיית הדירה תהי' באופן כזה שיורגש שהיא נעשית [לא מצד כח העצמות שבישראל, אלא] מצד כחם של הנשמות גופא, עבודה בכח עצמו.

ולכן : תחילת ההמשכה הבאה ע"י העבודה היא מבחי' שרש הנבראים, מקום שאתעדל"ת מגעת לשיב. אבל

כו' ומשם נמשך הכח כו' לחודש דבר בענין הברורים, וכמו"כ בחי' ההתחדשות להמשיך בחי' אור חדש מבחי' עצמות א"ס להיות לו ית' לעצומיה ממש כבי' דירה בתחתונים.

נמשך בנשמות, הוא (בעיקר) לא לחודש יש מאין, אלא לעשות מה"ש "אין".

ועפ"ז מובן מה שהעבודה דנש"י פועלת המשכת העצמות — אף ש- עבודת הנבראים מגעת רק עד בחי' שרש הנבראים — כי היות שבישראל ישנו כח העצמות, המתבטא בזה שבי- כוחם להפוך את עוה"ז ה"מלא קליפות וסט"א" לקדושה, "התחדשות", לכן ע"י עבודה זו מתגלה כח העצמות שבהם, ומצד גילוי כח זה נעשית על ידם המשכת העצמות יי.

שאמיתית, מציאות היש דעולמות ונבראים הוא בחי' העצמות דא"ס ממש*.

ומ"מ, ע"ז שהעולם נעשה דירה לו ית' מתבטאה אחדותו ית' הבלתי מוגבלת (ראה לעיל הערה 22) — כי זה גופא ש"מציאות היש דעולמות ונבראים הוא בחי' העצמות" הוא [לא לפי שענין ודרגת העולמות שייך לזה, כי אם] לפי שעצמותו ית' הוא כל יכול וגם הפכים, שלכן : ענין האחדות כמו שהוא מצד עצמותו ית' הוא, שגם מציאות היש דעולמות [שמצד ענין הגדרים" (דבחי' הגיליים) הוא מציאות הפכית מ- אלקות] הוא מיוחד עמו ית'.

31 ראה גם ד"ה תקען שם (ע' שנה) : שהנשמות מושרשות בבחי' עצמות אוא"ס

(* אלא ש[גילוי] כח העצמות שבעולם אינו ככח העצמות שבישראל [שלכן גם לע"ל כשתושלם הכוונה ד-דירה בתחתונים" יהיו ישראל מובדלים מן (אומות) העולם, וכמ"ש ועמדו דרים גוי, וראה תניא ספ"ז, אה"ת סוכות ע' איתסז. המשך תרס"ו ריש ע' ט), כי זה מה שהמציאות דעולמות הוא העצמות — הכוונה בזה היא, שהעצמות "הוא המהותה אותם . . ומבלעדו אין שום מציאות כלל וכלל" (ד"ה ולקחתם שם), משא"כ בישראל — מציאותם גופא הוא, כביכול, העצמות. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 177 ואילך.

להענין — איך היא ההולדה הנעשית ע"י ש"אשה מזרעת תחלה" (אם היא באה מזרע האשה גופא; או שזהו רק סיבה):

כאשר זרע האשה היא רק סיבה וכפירוש הפילוסופים.

וברוחניות הוא: שהעבודה דכנס"י וההמשכה מלמעלה הם כאילו שני דברים [כי עדיין לא נתגלה הענין דישאל וקוב"ה כולא חד], ורק שה-עבודה דכנס"י היא סיבה שהאעדל"ע תהי' (בתגבורת³³ היינו) מבחי' פני-מיות האור.

אזי, הבחינה הנולדת מזה היא בחינה כזו שבערך הנבראים, כי אחרי שעבודה דכנס"י היא ענין של "את-ערותא דלתתא" (היינו: "תתא" שהוא גבדל מ"לעילא"), הרי א"א לנבראים להגיע רק עד שרשם ומקורם — בחי' אתעדל"ע הנמשכת בספה"ע;

אבל לאחר גמר העבודה, כאשר מתגלה בכנס"י שישאל וקוב"ה כולא חד, אשר אז גם ההמשכה שלמעלה מתייחסת לישאל עצמו, שמוזה מש-תלשל גם למטה באיש ואשה גשמיים — כפי' אדה"ו.

אזי, ההמשכה שלמעלה היא בחי' אתעדל"ע הג' שלמעלה משייכות ל-נבראים, הגילוי דשער הנו"ן, בחינת ביום השלישי יקימנו.

ט. עפ"י כהנ"ל תתבאר גם השיי-

לאחרי קדימת האתעדל"ת והאתעדל"ע שבאה על ידה, היינו: לאחר שנשלם כל השייך לעבודת הנבראים (הן ה' עבודה והן ההמשכה שע"י), אזי מת-גלה ה"פנימיות" שבעבודה זו, היינו: כח העצמות שישנו בהעבודה דישאל (מצד זה שישאל וקוב"ה כולא חד)³², ובמילא נמשך אז גם בחי' האור שאין אתעדל"ת מגעת לשם³³, עד להמשכת העצמות.

ח. עפ"י כהנ"ל יובנו ב' הביאורים בבחי' ה"זכר" הנולד ע"י ש"אשה מזרעת תחלה" (אם זכר הוא בחי' ה' שייכת לנבראים, אתעדל"ע הב' — כהמבואר בלקו"ת; או דקאי על הבחי' שלמעלה מעולמות, שבעיקר יתגלה לעת"ל — כמבואר באוה"ח); ושייכותם

(32) ומ"מ יש בזה העילוי שבעבודה בכח עצמו — לפי שענין זה [מה שישאל וקוב"ה כולא חד] הוא בהעלם מצד עצמו וגילוי כח העצמות שבישראל בא ע"י שלי מות עבודתם — אתערותא דלתתא והאתעדל"ע שעל ידה.

[ובדוגמת המבואר לעיל הערה 30, שע"ז שהעולם נעשה דירה לו ית' מתבטאת אחדותו ית' הבלתי מוגבלת — אף שזה נעשה ע"י גילוי כח העצמות שבעולם — שזהו דוקא, לפי שהעולם מצד עצמו (טרם העבודה) הוא בחי' העלם, וגילוי כח העצמות שבו נעשה אח"כ ע"י העבודה]. ולהעיר מהמבואר ב' המשך תרס"ו סי' שפ ואילך.

(33) עפ"י י"ל שהמבואר בנוגע לאתעדל"ע הג' שהיא בדרך מתנה (לקו"ת שה"ש שם) דאי לאו דעביד ל' נייחא לנפשי' לא יהיב ל' מתנתא (המשך תרס"ו ע' קלא. ד"ה ועתה אם תש"ה פ"כ) — הכונה בזה שע"י שעביד "נייחא לנפשי" (של הנוח), הוא מתעלה להיות במדרג הנותן, והיינו גילוי כח העצמות שבנשמות.

(34) וכדוגמת "עילאה (זרע האיש) גבר" שע"י קדימת האשה.

וילדה זכר" לימי הספירה — כי ב"י
 "ילדה זכר" שני ענינים אלו: בתחלה
 — בחי' הזכר הנולד מ"אשה כי תז-
 ריע" היא בחי' מ"ט שערי בינה;
 ואח"כ — הולדת הזכר שהיא בחינה
 נעלית יותר, שער הנו"ן. וגם הולדה
 זו באה מ"אשה כי תזריע", וכנ"ל
 מלקו"ת "שמעלה עלינו הכתוב כאילו
 המשכנו יום החמישים", כי ישראל
 וקוב"ה כולא חד³⁸.

(משיחת ש"פ תזריע, תשכ"ה)

כות דפרשת תזריע לענין "ספה"ע"י³⁵
 (אשר ברוב השנים קוראין אותה בזמן
 זה):

והביאור בזה: בספה"ע נאמר³⁶
 "תספרו חמישים יום", ומבואר ב-
 לקו"ת³⁷ דאף ש"אין סופרין רק מ"ט
 ימים שהם המשכות מ"ט שערי בינה
 .. ויום החמישים אין סופרין בשבו-
 עות והיינו כי לשם אין מגיע כלל
 מעשה התחתונים ואין בנו כח להמשיכו
 ע"י ספירה אלא הוא נמשך מאליו
 וממילא בלי ספירה שלנו .. עכ"ז
 אינו נמשך אלא בהקדים תחלה ספירת
 העומר מ"ט ימים .. ולכן נאמר תספרו
 חמישים יום כו' שמעלה עלינו הכתוב
 כאלו המשכנו יום החמישים".

וזהו השייכות של "אשה כי תזריע

(38) להעיר מהמבואר בלקו"ש ח"ו שם
 הערה 73 בפירוש מחז"ל "מעלה עליו הכתוב
 כאילו נעשה שותף להקב"ה במע"ב", שהפ'י
 ד"שותף במע"ב" הוא מה שישראל מחדש
 במע"ב, ומה שאמרו (ק) "מעלה עליו
 הכתוב" הוא לפי שהכח לחידוש זה בא
 מעצמותו ית'.

(35) ראה של"ה חלק תושב"כ ר"פ וישב.

(36) אמור כג. טו.

(37) שה"ש לה. ג.

מצורע

ועכצ"ל שלדעתו של רש"י עיקר הלימוד הוא מן התיבות "זאת תהי' תורת המצורע", אלא שאין בתיבות אלו לבדן כדי להכריח פירושו, ולכן מוסיף "וגו'" לרמז גם על סיום ה"כתוב "ביום טהרתו", והיינו שהתיבות שמעתיקן בצירוף (מש"נ בהמשך ה"כתוב הנרמז ב) ה"וגו'" מלמדין "שאין מטהרין אותו בלילה".

וצלה"ב:

- (א) למה לא פרש"י בפשטות — שהלימוד דאין מטהרין אותו בלילה הוא מ"ביום טהרתו", ובפרט שכן הוא בתו"כ¹ (וכ"ה משמעות הגמרא²)?
- (ב) לאידך: איך נלמד זה מן התיבות "זאת תהי' תורת המצורע"³?

גו"ש "תורה — תורה" שבמגילה שם לענין השקיית סוטה (כורך הש"ס בכ"מ להביא יותר מלימוד אחד להלכה אחת). ולהעיר: עפ"י זה מוכח דגם מילתא דאתיא בגו"ש טרח וכתב לה קרא (ראה השקו"ט בזה — הובא בשו"ת כללים מערכת מ"ם כלל כז).

(4) כאן.

- (5) מגילה שם — ראה לעיל הערה 3.
- (6) ופשט שאין לומר דכוונת רש"י היא להגו"ש "תורה — תורה" (כנ"ל הערה 3) — כי (נוסף דלפי"ז לא הו"ל להעתיק רק תיבת "תורת", הרי) לא נזכרה כלל בפרש"י. גם: ע"ד הפשט יתור דתיבת "תורת" — לרבות הוא בא לומר תורה אחת לכל כו" (פרש"י ר"פ צו). ועד"ז בנדו"ד "תורת המצורע" פירושה "תורה אחת לכל המצורעין".

א. מן הכתוב (בתחלת פרשתנו) "זאת תהי' תורת המצורע ביום טהרתו גו'" מעתיק רש"י את התיבות "זאת תהי' תורת המצורע וגו'" ומפרש: מלמד שאין מטהרין אותו בלילה.

ופירשו המפרשים⁴: שכוונתו של רש"י⁵: היא: "ביום (טהרתו)" שב"ה התיבת — שרש"י מרמזה ב"וגו'" — מיותרת היא, ולכן מפרש שתיבה זו באה "ללמד שאין מטהרין אותו ב"לילה".

אבל קשה לפרש כן: (א) רש"י מעתיק מן הכתוב "זאת תהי' תורת המצורע" שאינן שייכות כלל לפירוש זה⁶. (ב) דוקא תיבת "ביום" (ש"רק) אותה מפרש, מרמזה ב"וגו'":

- (1) רא"ם, באר מים חיים (על פרש"י), ועוד.
- (2) לכאור' אפ"ל שמעתיקן לציין התחלת הסדרה — אבל אינו, כי [נוסף לזה שבנדו"ד: (א) לפי פרש"י⁷ שם פרשתנו הוא "זאת תהי'" (פרש"י תוריע יג, ח), ולא הו"ל להעתיק גם "תורת המצורע", (ב) ועיקר: הקושיא במקומה ע"י מדת — למה לא מעתיק תיבת "ביום" שעלי' קאי פירושו?]

כמדובר כמ"פ, מזה שבכו"כ פרשיות (ככפ' וארא וקדושים) לא כתב רש"י שם הסדרה בתחלתה מוכח דלא נחית לציין מקום התחלת הסדרות בפירושו עה"ת.

- (3) משא"כ בתו"כ כאן שמעתיקה. וכ"ה פשטות כונת הגמרא במגילה (כא, א) — ומ' שמואב שם גם התחלת הכתוב "זאת תהי' תורת המצורע" (וכן בתו"כ התיבות "תורת המצורע") — י"ל שמרמז גם לה.

(*) כתבו"כ עה"פ. ורש"י א"צ להביאו כי סומך על מה שפירש לעיל (ר"פ צו) "שכל תורה לרבות כו'".

(*) וכ"ה להרס"ג והרמב"ם — נסמן בלקוים ח"ז שיחה א' לפ' מצורע בתחלתה.